

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Programme 5th Semester Examination, 2020, held in 2021

SANGGEC01T-SANSKRIT (GE1)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

क-विभागः

1. अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च समाधेयाः । 2×5 = 10
- (क) युष्मच्छब्दस्य कस्यां कस्यां विभक्तौ रूपद्वयं स्यादिति लिख्यताम् ?
- (ख) अजशब्दस्य षष्ठ्यां रूपाणि लेख्यानि ।
- (ग) फलशब्दस्य चतुर्थ्यां रूपाणि लेख्यानि ।
- (घ) लताशब्दस्य सप्तम्यां रूपाणि लेख्यानि ।
- (ङ) नदीशब्दस्य द्वितीयायां रूपाणि लेख्यानि ।
- (च) भवच्छब्दस्य पुंसि द्वितीयायां रूपाणि लेख्यानि ।
- (छ) मनस्-शब्दस्य तृतीयायां रूपाणि लेख्यानि ।

ख-विभागः

2. विषयचतुष्टयमाश्रित्य संस्कृतेन देवनागर्या च टीकाः लेख्याः । 5×4 = 20
- (क) शतृशानचौ ।
- (ख) निष्ठा ।
- (ग) क्त्वा ।
- (घ) तुमुन् ।
- (ङ) कृत्यप्रत्ययः ।
3. अधोलिखितयोः एकः प्रश्नः समाधेयः । 10×1 = 10
- (क) कृ-धातोः लटः लङः च रूपाणि लेख्यानि ।
- (ख) लभ्-धातोः च लटः लृटः च रूपाणि लेख्यानि ।

ग-विभाग:

4. अधोलिखितयोः एकः प्रश्नः समाधेयः ।

10×1 = 10

- (क) कः श्रीमद्भगवद्गीतां कस्मै उपदिष्टवान् ? श्रीमद्भगवद्गीताया द्वाशदशाध्यायानुसारं को भक्तो भगवतः कथं प्रियः, को वा कथं प्रियतरस्तथा को वा कथं प्रियतमो भवति ?
- (ख) श्रीमद्भगवद्गीताया द्वादशाध्यायस्य नाम किम् ? अस्मिन्नध्याये भक्तेः कीदृशं स्वरूपं वर्णितमिति प्रतिपाद्यताम् ।

N.B. : *Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.*

—x—

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Programme 5th Semester Examination, 2020, held in 2021

SANGDSE01T-SANSKRIT (DSE1)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

SECTION-A

1. अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः 2×5 = 10
  - (क) रुद्राध्यायः कुत्र वर्तते ? तत्र कति मन्त्राः सन्ति ?
  - (ख) महीधरानुसारेण रुद्रशब्दस्य निर्वचनं साधयतु।
  - (ग) 'सर्वमिज्जगदयक्ष्मं सुमना असत्'— केन जगदिदं अयक्ष्मं भवेत् ? अयक्ष्ममिति पदस्य कोऽर्थः ?
  - (घ) 'प्रथमो दैव्यो भिषक्'— भिषक् इति पदेन क उच्यते ? शब्दस्यास्य कोऽर्थः ?
  - (ङ) पाट्यांशस्यान्तिमे कं प्रणमति ऋषिः ?
  - (च) 'अदृशन्नदृशन्नुदहार्यः स दृष्टः'— स को भवति ? उदहार्यः शब्दस्यार्थं निर्धारयतु।
2. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः समाधेयः — 10×1 = 10
  - (क) परमात्मनः रुद्रदेवस्य माहात्म्यं वर्णयताम्।
  - (ख) रुद्रदेवस्य भयङ्कररूपं यथाग्रन्थं प्रतिपाद्यताम्।
3. अधोलिखितेषु मन्त्रद्वयं व्याख्येयम् — 5×2 = 10
  - (क) नमस्ते रुद्र मन्यव उतो त इषवे नमः।
बाहुभ्यामुत ते नमः॥
  - (ख) शिवेन वचसा त्वा गिरिशाऽच्छावदामसि।
यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मं सुमना असत्॥
  - (ग) असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः सुमङ्गलः।
ये चैनं रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः सहस्रशोऽवैषां हेड ईमहे॥

SECTION-B

4. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः समाधेयः — 10×1 = 10
- (क) बृहदारण्यकोपनिषदनुसारं ब्रह्मतत्त्वं विमृश्यताम् ।
- (ख) बृहदारण्यकोपनिषदित्यभिधेये किं तात्पर्यम् ? तत्र वर्णितानि मूलतत्त्वानि उपस्थाप्यताम् ।
5. अधोलिखितेषु पंक्तिद्वयं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्येयम् — 5×2 = 10
- (क) येनाहं नामृता स्यां किमहं तेन कुर्याम् ।
- (ख) अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्यामुपासते ।
- (ग) आत्मनस्तु कामाय सर्वं प्रियं भवति ।

N.B. : *Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.*

—x—

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Programme 5th Semester Examination, 2020, held in 2021

SANGDSE02T-SANSKRIT (DSE1)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

SECTION-A

1. अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्च प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या समाधेयाः 2×5 = 10
- (क) 'कविरहस्यम्' इति ग्रन्थस्य प्रणेता कः ? कविः ग्रन्थारम्भे कं देवं स्मरति स्म ?
- (ख) 'कविरहस्यम्' इत्यस्मिन् कविना कीदृशा धातवो निबध्यन्ते ?
- (ग) दक्षिणापथः कथं पवित्र आसीत् ? तत्र कः साम्राज्यदीक्षितो राजा निवसति ?
- (घ) "गोपायति क्षितिमिमां चतुरब्धिसीमाम्"— गोपायति इत्यत्र को धातुः ? कश्च तस्यार्थः ?
- (ङ) "धूनीति चम्पकवनानि धुनोत्यशोकं चूतं धुनाति ध्रुवति स्फुटितातिमुक्तम्"— अत्र के धातवः सन्ति ?
- (च) राज्ञः नरवीरशब्दः कथं घटते ?
- (छ) "यः शोभते सदसि शक्र इवोज्ज्वलश्रीः स्त्रीणां पुरः शोभति काम इवाभिरामः।"— पङ्क्तौ उल्लिखितक्रियापदयोः मूलधातुना सह गणमुल्लिख्यताम्।
2. अधोलिखितेषु द्वयं व्याख्येयम् — 5×2 = 10
- (क) अग्निः पृणाति पृणति द्विजदेवताश्च प्रीणाति सज्जनमनांसि पृणोति धर्मम्।
यः प्रीयते प्रणयिषु प्रयते च बन्धुन्यं प्रीणयन्ति कविसूक्तरसायनानि॥
- (ख) तृष्णां न पुष्णाति यशांसि पुष्यति प्रवारणैर्विप्रमनांसि पोषति।
भृत्यास्तु यः पोषयतीप्सितैर्धनैः प्रतिक्षणं पूषति यस्य विक्रमः॥
- (ग) एकोऽपि यः समितिः शेषति शत्रुसैन्यं रूपेण यश्च विशिनष्टि रतेरभीकम्।
त्यागेन शेषयति केवलराजचिह्नं शेषं न शेषति धनं किमपि क्षितीशः॥
- (घ) सत्येन यः शुन्धति वाचमात्मनः कायं च यः शुन्धयति व्रतादिभिः।
यः शुन्धते दोषनिवर्तनात्मनो यस्य त्रयः शुद्ध्यति कारणैस्त्रिभिः॥

SECTION-B

3. यथेच्छं द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लेख्यम्। 10×2 = 20
- (क) विश्वनाथमते किं तावत् काव्यलक्षणम् ? काव्यलक्षणनिरूपणे ग्रन्थकारेण कथमन्येषामाचार्याणां मतं खण्डयित्वा स्वमतं प्रतिष्ठितम् ? 2+8
- (ख) साहित्यदर्पणाभिमतं काव्यस्य प्रयोजनं समासतो व्याख्यायताम्। 10
- (ग) आचार्यविश्वनाथमते लक्षणायाः लक्षणमुलिख्य सोदाहरणं तद्भेदः व्याखेयः। 3+7
- (घ) साहित्यदर्पणस्थं रसस्वरूपं परिष्कृत्य तद्भेदः उल्लिख्यताम्। 7+3
4. अधोलिखितेषु द्वयोः टीका लेख्या। 5×2 = 10
- (i) वाक्यम् , (ii) अभिधा , (iii) विभावः , (iv) नायकः , (v) आचार्यो विश्वनाथः।

N.B. : *Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.*

—x—